

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра всесвітньої історії

Протокол № 7 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
Організація наукових досліджень

підготовки магістрів
спеціальності
032 історія та археологія
Освітня програма „Історія, європеїстика, археологія”

Луцьк – 2018

Програма навчальної дисципліни „Організація наукових досліджень” підготовки магістрів галузі знань 03 гуманітарні науки спеціальності 032 „Історія та археологія”
“___”_____, 2018 р. - с.

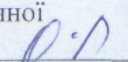
Розробник: Карліна Оксана Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії.

Рецензент: Пришляк Володимир Васильович, кандидат історичних наук, доцент.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії.

протокол № від 8 від 30 січня 2018 р.
Завідувач кафедри (Крамар Ю. В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією історичного факультету
Протокол № 3 від 8 лютого 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Карліна О. М.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань: <i>03 гуманітарні науки</i>	Нормативна
	Спеціальність: <i>032 історія та археологія</i>	
Кількість годин/кредитів 120/4	Освітня програма „Історія, європеїстика, археологія”	Рік навчання: <i>перший</i>
		Семестр: <i>другий</i>
		Лекції: <i>24 год.</i>
		Практичні (семінари): <i>22 год.</i>
ІНДЗ: немає	Освітній ступінь - магістр	Самостійна робота: <i>68 год.</i>
		Консультації: <i>6 год.</i>
		Форма контролю: <i>залік</i>

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Організація наукових досліджень» допомагає студентам розкрити можливості їх участі в науково-дослідній роботі як найбільш активній і творчій формі одержання знань. Вона узагальнює знання і практичний досвід, набуті студентами при підготовці курсових робіт, виступів до наукових конференцій, різноманітних публікацій. В процесі її вивчення студенти мають змогу отримати систематизовані знання щодо послідовності, етапів розвитку наукового дослідження та методів, які при цьому використовуються, набуті практичні навички самостійного виконання наукового дослідження. Дисципліна вивчається перед проведенням переддипломної практики, на початку написання студентами магістерських робіт. „Організація наукових досліджень” включає методику здійснення досліджень з конкретних проблем на основі загальнонаукових та емпіричних наукових прийомів. Курс покликаний сприяти розвитку раціонального творчого мислення, розв’язанню наукових проблем, що постають у процесі наукових досліджень, на високому методологічному рівні, що є запорукою отримання об’єктивних, повних і науково обґрунтованих результатів.

Мета – дати майбутнім фахівцям систематизоване уявлення про теоретичне і практичне підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень, ознайомити студентів із методологією і методами дослідження, інформаційним забезпеченням науково-дослідної роботи, основними вимогами щодо оформлення наукових результатів, ввести елементи наукової

творчості у професійно орієнтовані дисципліни, сформувати наукову культуру студентів.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- Володіти знаннями з основних напрямків, закономірностей, змісту і форм наукової творчості, методів планування, організації і керування науковою творчістю та роботою наукових колективів, конкурсного добору наукових проєктів, сучасних теоретичних і експериментальних методів пошуку нових рішень, прав і обов'язків учених як суб'єктів прав інтелектуальної власності;
- загальні відомості про науку та науково-дослідну діяльність; методологію наукових досліджень, їх планування й організацію;
- методи досліджень в історії; методика обробки результатів досліджень;
- вимоги до змісту та оформлення результатів наукових досліджень;
- вимоги до основних видів наукових кваліфікаційних робіт.
- визначити зміст і структуру предмета та об'єкта дослідження, визначати мету та формулювати завдання дослідження;
- визначати інформаційне забезпечення наукових досліджень та вміти ним користуватися;
- скласти програму наукового дослідження і визначати її основні етапи; планувати і виконувати наукове дослідження;
- інтерпретувати результати дослідження та формулювати висновки і перспективи подальших досліджень;
- правильно оформлювати результати наукових досліджень та оприлюднювати на конференціях, олімпіадах і конкурсах.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Специфіка науково-дослідницької діяльності

Тема 1. Специфіка науково-дослідницької діяльності

Предмет і завдання курсу. Наукові дослідження як вид творчої діяльності. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Основи наукознавства. Предмет, завдання і структура наукознавства. Критерії науковості знань. Індекс цитування і науковий рейтинг. Основні поняття науки: наукова ідея, гіпотеза, наукова теорія, поняття, термін. Класифікація наук. Результати наукових досліджень.

Тема 2. Організаційна структура науки. Науково-дослідницька діяльність студентів

Система науково-дослідницьких закладів України. Академічна, галузева наука та наука вищих навчальних закладів. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів. Нормативно-правова база. Вища атестаційна комісія України як провідна державна структура, що здійснює атестацію наукових кадрів. Аспірантура. Докторантура. Здобувачі наукового ступеня. Наукова школа як головна неформальна структура науки. Її ідентифікація.

Організація і форми науково-дослідної роботи студентів; навчально-наукові семінари, НДР під час проходження виробничої практики, участь у наукових гуртках, конференціях студентського наукового товариства, конкурсах на кращу студентську роботу.

Тема 3. Основні етапи проведення наукових досліджень

Загальна схема наукового дослідження. Вибір теми наукової роботи. Актуальність. Формулювання мети і завдання. Визначення об'єкта і предмета дослідження. Методи дослідження. Галузі застосування результатів. Вивчення науково-теоретичної літератури. Хронологічне і проблемно-тематичне обмеження рамок дослідження. Визначення кола проблем, що підлягають розв'язанню, їх систематизація. Завершення наукових студій,

формулювання висновків, вибір жанрової форми та складання плану-проспекту наукової праці.

Тема 4. Особливості історичного джерела.

Трактування джерела в сучасній історичній науці. Подія і факт. Первинні і вторинні джерела. Хронологія і періодизація в різні історичні періоди. Надійність джерела. Загальна історія („великий наратив”). Національні історії. Нова всесвітня історія. Історія і література в різні історичні періоди.

Тема 5. Основна тематика історичних досліджень.

Політична історія. Історія держави та її інститутів. Внутрішня еволюція національних держав. Конституційна історія. Біографії політичних діячів. Дипломатична історія. Розширення спектру історичних досліджень в галузі політичної історії. Економічна історія. Дослідження, пов'язані з виробництвом. Обміном і споживанням. Періодизація економічної історії. Зв'язок між економічною історією і економічною теорією. Соціальна історія. Історія соціальних бід, соціальних низів. Повсякденна історія. Історія робітничого класу та історія жінок. Соціальні групи і соціальні практики в соціальній історії.

Тема 6. Історики про природу історії.

Основні принципи істориків-реконструкторів. Критика попередньої традиції істориків-конструкторів. Експерименти істориків-деконструкторів. Історія як текст. Теорія наративу. Модель Гайдена Вайта. Понятійний апарат теорії наративу.

Тема 7. Історія в колі інших дисциплін.

Поєднання історії з антропологією. Співпраця з літературознавством. Несподівана пара – історія і музика. Згадуючи Фрейда: історія і психоаналіз. Постановка питання у ранньомодерну добу: моральні і політичні науки. Зміна моделі у XVIII ст.: поділ на соціальні і гуманітарні науки. Доба, коли історія чомусь мала навчати. Перегляд етичного виміру історії у другій половині ХХ

ст. Практичне групове завдання: написати статтю в дусі настановчої історії чи в дусі історії, яка не береться судити.

Тема 8. Дискусія щодо питання об'єктивності історичних досліджень.

Проблема суб'єктивності й об'єктивності в історії – постановка проблеми. Чинники, які забезпечують об'єктивність чи не об'єктивність історичних досліджень. Позиція спостерігача другого рівня. Правда і правдоподібна історія. Чого вартує історична правда: Колумбія чи Америка? Дискусії щодо текстів окремих істориків. Поділ на академічну і публічну історію – постановка проблеми.

Тема 9. Використання історії за межами академічного світу.

Поділ на академічну і публічну історію – постановка проблеми. Історія і документальні фільми. Історія у музеях. Історія у підручниках. Історик як публічний діяч чи науковець. Приклади діяльності публічно активних істориків. Історична пам'ять: концепція, дискусії. Минуле-пам'ять-історія: співвідношення понять. Війна пам'ятей та політика історії.

Змістовий модуль 2. Основи методології наукових досліджень

Тема 10. Методологія та методи наукового дослідження

Загальні проблеми методології наукового дослідження. Розмежування методології та методів дослідження. Фундаментальні (філософські), загальнонаукові, конкретнонаукові методологічні принципи. Історичний підхід (історико-генетичний, порівняльно-історичний, історико-типологічний методи). Термінологічний підхід (методи термінологічного аналізу і операціоналізації понять). Системний підхід (структурно-функціональний, системно-діяльнісний, системно-генетичний аналізи). Системний підхід. Принцип теорії систем. Підсистеми та зверхсистеми. Організації як системи. Модель відкритих систем для ПР. Інформаційний підхід (метод соціальної інформаціології). Культурологічний, соціокультурний, аксіологічний підходи.

Тема 11 . Наукова комунікація. Робота над публікаціями, рефератами і доповідями

Місце наукових комунікацій у сучасних масово-інформаційних процесах. Популяризація результатів наукових досліджень. Система фахової періодики для публікації результатів дослідження. Спеціалізована комунікація через Інтернет. Наукові семінари, конференції, конгреси: форми участі й обміну результатами наукових досліджень. Зв'язки науковців із громадськістю.

Функції та різновиди наукових публікацій. Підготовка тез доповіді: рекомендований обсяг, структура. Форми усного оприлюднення наукових результатів: доповідь і повідомлення. Структура тексту доповіді. Методика написання доповіді. Повідомлення. Вимоги до усного виступу. Реферат як наукова робота. Різновиди рефератів.

Тема 12. Підготовка, оформлення і захист магістерських робіт

Специфіка магістерської роботи. Методичні прийоми викладу наукових матеріалів: послідовний, цілісний, вибірковий. Визначення загального обсягу роботи. Логічна послідовність викладу матеріалу. Літературне й технічне оформлення результатів дослідження. Мова і стиль наукової праці. Загальні вимоги до технічного оформлення. Бібліографічний опис: загальні вимоги та правила складання. Посилання. Додатки. Підготовка до захисту та захист магістерської роботи. Керівництво магістерської роботою, її рецензування. Особливості магістерського кваліфікаційного дослідження.

Тема 13. Способи інтерпретації історичних джерел

Критичний метод. Історична герменевтика та семіотичний аналіз. Структурний аналіз та „реконструкція” джерела. Кліометрика. Методики „усної історії”. Відображення усталених дефініцій, стандартів і стереотипів в тексті історика. Зворотна проекція сучасного на минуле. Одиничне в тексті. Структура і моделі. Використання істориком метафор та риторичних прийомів.

Тема 14. Загальна схема наукового дослідження.

Процедури і атрибути проведення обґрунтування актуальності вибраної теми дослідження. Процеси постановки мети і конкретних завдань дослідження. Визначення об'єкта і предмета дослідження. Вибір і обґрунтування методів дослідження. Літературний опис процесів і елементів дослідження. Формулювання висновків. Необхідність апробації наукових результатів.

Тема 15. Загальна структура наукового історичного дослідження

Структура вступної частини: актуальність дослідження, об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження. Огляд історіографії. Презентація джерел та визначення їх інформативності. Виклад основного матеріалу: аргументація „від джерел”; аргументація „від думок попередників”. Висновки та їх обґрунтування.

Тема 16. Основні методи пошуку наукової інформації для дослідження

Суть і види наукової інформації. Документальні джерела інформації. Види наукових видань. Види навчальних видань. Довідково-інформаційні видання. Методи роботи з каталогами і картотеками. Універсальна десятирична класифікація (УДК). Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК). Пошукові системи в Інтернеті. Бібліографічні покажчики. Послідовність пошуку документальних джерел інформації.

Тема 17. Методика опрацювання наукової літератури та історичних джерел.

Техніка читання, методика ведення записів. Робота з опублікованими джерелами. Робота з джерелами в архівах, музеях і рукописних відділах бібліотек. Використання у роботі з неопублікованими джерелами путівників, довідників і словників.

Тема 18. Методика роботи над рукописом дослідження

Композиція наукового твору. Рубрикація тексту наукової роботи. Прийоми викладу наукового твору. Мова і стиль наукової роботи.

Фразеологія. Граматика. Синтаксис. Основні риси, які визначають культуру наукової мови (академічна етика).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари	Самостійна робота	Консультації
1	2	3	4		6
Змістовий модуль 1. Основи методології наукових досліджень					
Тема 1. Особливості науково-дослідницької діяльності	6	2		4	
Тема 2. Організаційна структура науки. Науково-дослідницька діяльність студентів	6	2		4	
Тема 3. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні	6	2		4	
Тема 4. Особливості історичного джерела.	8	2		4	2
Тема 5. Основна тематика історичних досліджень.	6		2	4	
Тема 6. Історики про природу історії	4		2	2	
Тема 7. Історія в колі інших дисциплін	6		2	4	
Тема 8. Дискусія щодо питання об'єктивності історичних досліджень.	8	2	2	4	
Тема 9. Використання історії за межами академічного світу.	8	2	2	4	
Разом за змістовим модулем 1	58	12	10	34	2
Змістовий модуль 2. Методологія і методи наукового дослідження					
Тема 10. Методологія та методи наукового дослідження	6	2		4	
Тема 11. Наукова комунікація. Робота над публікаціями, рефератами і доповідями	6	2		4	
Тема 12. Підготовка, оформлення і захист магістерських робіт	6	2		4	
Тема 13. Способи інтерпретації історичних джерел	6		2	4	
Тема 14. Загальна схема наукового дослідження.	8	2	2	4	
Тема 15. Загальна структура наукового історичного дослідження.	6		2	4	
Тема 16. Основні методи пошуку наукової інформації для дослідження.	8	2	2	4	

Тема 17. Методика опрацювання наукової літератури та історичних джерел	8	2	2	2	2
Тема 18. Методика роботи над рукописом дослідження.	8		2	4	2
Разом за змістовим модулем 2	62	12	12	34	4
Усього годин	120	24	22	68	6

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Особливості історичного джерела 1. Подія і факт. 2. Хронологія і періодизація в різні історичні періоди. 3. Історія і література і різні історичні періоди.	2
2.	Тема 2. Історики про природу історії. 1. Основні принципи істориків-реконструкторів. 2. . Експерименти істориків-деконструкторів. 3. Історія як текст. Теорія наративу.	2
3.	Тема 3. Історія в колі інших дисциплін. 1. Поєднання історії з антропологією. Співпраця з літературознавством. 2. Історія і психоаналіз. 3. Зміна моделі у XVIII ст.: поділ на соціальні і гуманітарні науки. 4. Перегляд етичного виміру історії у другій половині XX ст.	2
4.	Тема 4. Дискусія щодо питання об'єктивності історичних досліджень. 1. Проблема суб'єктивності й об'єктивності в історії 2. Правдива і правдоподібна історія. 3. Дискусії щодо текстів окремих істориків. 4. Поділ на академічну і публічну історію – постановка проблеми.	2
5.	Тема 5. Використання історії за межами академічного світу. 1. Поділ на академічну і публічну історію. Історія і документальні фільми. Історія у музеях. Історія у підручниках. 2. Історик як публічний діяч чи науковець. Приклади діяльності публічно активних істориків. 3. Історична пам'ять: концепція, дискусії.	2
6.	Тема 6. Способи інтерпретації історичних джерел 1. Критичний метод. Історична герменевтика та семіотичний аналіз. 2. Структурний аналіз та „реконструкція” джерела. Кліометрика. 3. Методики „усної історії”. 4. Відображення усталених дефініцій, стандартів і стереотипів в тексті історика. Використання істориком метафор та риторичних прийомів.	2
7.	Тема 7. Загальна схема наукового дослідження 1. Процедури і атрибути проведення обґрунтування актуальності	2

	<p>вибраної теми дослідження.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Процеси постановки мети і конкретних завдань дослідження. Визначення об'єкта і предмета дослідження. 3. Вибір і обґрунтування методів дослідження. Літературний опис процесів і елементів дослідження. 4. Формулювання висновків. Необхідність апробації наукових результатів. 	
8.	<p>Тема 8. Загальна структура наукового історичного дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура вступної частини. 2. Огляд історіографії. Презентація джерел та визначення їх інформативності. 3. Виклад основного матеріалу: аргументація „від джерел”; аргументація „від думок попередників”. 4. Висновки та їх обґрунтування. 	2
9.	<p>Тема 9. Основні методи пошуку наукової інформації для дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і види наукової інформації. 2. Документальні джерела інформації. Види наукових видань. Види навчальних видань. Довідково-інформаційні видання. 3. Методи роботи з каталогами і картотеками. Універсальна десятирична класифікація (УДК). 4. Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК). Пошукові системи в Інтернеті. Бібліографічні покажчики. Послідовність пошуку документальних джерел інформації. 	2
10.	<p>Тема 10. Методика опрацювання наукової літератури та історичних джерел</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техніка читання, методика ведення записів. 2. Робота з опублікованими джерелами. 3. Робота з джерелами в архівах, музеях і рукописних відділах бібліотек. 4. Використання у роботі з неопублікованими джерелами путівників, довідників і словників. 	2
11.	<p>Тема 11. Методика роботи над рукописом дослідження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Композиція наукового твору. Рубрикація тексту наукової роботи. Прийоми викладу наукового твору. 2. Мова і стиль наукової роботи. Фразеологія. Граматика. Синтаксис. 3. Основні риси, які визначають культуру наукової мови (академічна етика). 	2

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Опрацювати питання: Охорона інтелектуальності в Україні	4
2.	Познайомитися з дискусійним простором історика (фахові форуми, дебати, часописи, блоги).	8
3.	У підібраних текстах треба виділити ознаки, за якими можна виділити один з трьох жанрів історії: реконструкція, конструкція і деконструкція	4
4.	Підготувати аналіз двох робіт з історіографії свого магістерського дослідження за запропонованою схемою наративного аналізу.	12

5.	Підготувати есе обсягом півтори сторінки на тему: Чи є ревізіонізм позитивним для історичної науки явищем?	4
6.	Підготувати есе обсягом півтори сторінки на тему: Чи історія може/мусить бути моральною?	8
7	Визначити об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження в запропонованих для аналізу статтях.	10
8	Підготувати рецензію на одну із статей, за тематикою дотичної до магістерської роботи	10
9	Підготувати анотацію на одну із статей, за тематикою дотичної до магістерської роботи	8
	Разом	68

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання: *залік*

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У ході вивчення для передачі великого масиву інформації (факти, дати, імена, висновки, оцінки) застосовується пояснювально-ілюстративний метод; при розгляді окремих питань використовується метод проблемного викладу, комунікативний та інтерактивний методи. При самостійному вивченні студентами джерел та літератури застосовується дослідницький метод. Наочні методи (ілюстрування, показ) дають можливість студентам краще засвоїти новий матеріал. При вивченні проблемних питань застосовуються дискусійні методи, робота з малою групою.

10. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

З метою діагностики успішності студентів використовуються:

- усне опитування на семінарських заняттях;
- тематичні письмові самостійні роботи;
- письмові контрольні роботи;
- виконання тестових завдань;
- виконання індивідуальних завдань;
- співбесіди на консультаціях
- залік як підсумковий засіб діагностики успішності.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- 1) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- 2) виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
- 3) модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
15	15				
12 балів - за основні виступи на семінарських заняттях (обраховується середньоарифметичий бал); 3 бали - за активну та систематичну роботу на семінарських заняттях (доповнення, повідомлення, реферати, рецензування відповідей, участь у дискусії і т.п.); обраховується середньоарифметичий бал.	12 балів - за основні виступи на семінарських заняттях (обраховується середньоарифметичий бал); 3 бали - за активну та систематичну роботу на семінарських заняттях (доповнення, повідомлення, реферати, рецензування відповідей, участь у дискусії і т.п.); обраховується середньоарифметичий бал.	10	30	30	100

Оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях

за 12 бальною шкалою:

- 1–3 бали – незадовільна відповідь з конспектом або ксерокопіями;
- 4–6 балів – неповна відповідь на поставлене питання з конспектом без самостійного володіння матеріалом;

7–9 балів – повна відповідь, студент лише частково користується конспектом;

10–12 балів – самостійна, повна відповідь без використання конспекту, виявлене вміння аналізувати, порівнювати матеріал, робити висновки та узагальнення.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

1. Джерела та література до курсу

1. Архівні установи України: Довідник /Автори-укладачі О.І Алтухова, С.І Андропова, Л.С. Анохіна та ін. – К.: Держкомархів України, 2000. – 260 с.
2. Архівні установи України : довідник. Т. 1. Державні архіви / Держкомархів України. УНДІА СД : редкол. : Т. В. Боряк (голова), І. Б. Матяш, Г. В. Папакін. 2-е вид., доп. – К., 2005. – 692 с.
3. Барг М.А. Категории и методы исторической науки /М. А. Барг. – М.: Наука, 1984. – 342 с.
4. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень / М.Т. Білуха. – К.: Вища шк., 1997. – 271 с.
5. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
6. Блок М. Апология истории или ремесло историка /Пер. Е.М. Лысенко, примечания А.Я. Гуревича / Марк Блок. – М.: Наука, 1973. – 232 с.
7. Боряк Г.В. Національна архівна спадщина України та Державний реєстр „Археографічна україніка”: Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи / Г.В. Боряк. – К.: Держкомархів України, 1995. – 348 с.
8. Грицак Я. Як стати добрим істориком (блог на zaxid.net) // режим доступу: <http://zaxid.net/blogentry/56742/>

9. Государственные архивы Украинской ССР. Справочник. – К., 1988.
10. Діденко А.Н. Сучасне діловодство: Навч. посібн. 3-є вид. / А.Н Діденко. – К.: Либідь, 2001. – 384 с.
11. Довідник офіційного опонента. Збірник нормативних матеріалів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / Упорядник Ю.І. Цеков; за ред. Р.В. Бойко. – К.: Либідь, 2001. – 64 с.
12. Дубровіна Л.А. Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського як архівна установа / Л. А. Дубровіна, Н.М. Зубкова // Архіви України. – 1999. - № 1/6 (242). – С. 13-26.
13. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: навч. посібн. / А.М. Єріна – К.: МОН, 2004. – 216 с.
14. Законодавство України про інтелектуальну власність. – К.: ТОВ „Одісей”, 2002. – 592 с.
15. Йорн Р. Нові шляхи історичного мислення / Пер. з нім. ; Рюзен Йорн. – Львів: Літопис, 2010. – 358 с.
16. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібн. Вид 2-е перероб. і доповн. / В.В. Ковальчук, Л.М. Мойсеєв. – К.: Видаваний дім „Професіонал”, 2004. – 208 с.
17. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу: Метод. Посібник для студентів вищих педагог. навч. Закладів / В.О. Коломієць. – К.: Вища шк., 2003. – 69 с.
18. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: Навч. посібн. / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
19. Кроче Б. Теория и история историографии / Пер. с итал. И. М. Заславской. - Бенедетто Кроче. — М.: Школа „Языки русской культуры”, 1998. – 192 с.
20. Кузьменко С.Г. Курсова (дипломна) – це дуже просто!: наук.-практ. посіб. / С.Г. Кузьменко; Донец. юрид. ін-т МВС України при Донец. держ. ун-ті. – Донецьк: Норд-Прес, 2004. – 126 с.
21. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: Підручн. / Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова. – К.: Вікар, 2003. – 328 с.
22. Методологические вопросы науковедения / под ред. В.И. Оноприенко. – К.: УкрИНТЭИ, 2001. – 323 с.
23. Наринян А.Р. Основы научных исследований. Учебное пособие для вузов. / Наринян А.Р. – К.: Изд-во Европе. ун-та, 2002. – 112 с.
24. Нариси архівної справи в Україні / За заг. ред. І. Матяш та К. Климової. – К.: Видавн. Дім „КМ Академія”, 2002. – 612 с.
25. Особисті архівні фонди відділу рукописів. Анотований покажчик (Друге виправлене і доповнене видання) / Укладачі : Баб’як П., Дзьобан О., Домбровська Є., Трегуб М. / відп. ред. Крушельницька Л. – Львів : Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника НАН України, 1995. – 250 с.
26. Особові архівні фонди Інституту рукопису : Путівник / ред. колегія О. С. Онищенко (відп. редактор), Г. В. Боряк, С. Г. Даневич (відп.

- секретар), Л. А. Дубровіна (заступ. відпов. редактора), Н. М. Зубкова та інші / Національна академія наук України. Національна бібліотека України імені В. Вернадського. Інститут рукопису. – К., 2002. – 768 с.
27. Палієнко М. Г. Архівні центри української еміграції : створення, функціонування, доля документальних колекцій / М. Г. Палієнко – К. : Темпора, 2008. – 688 с.
28. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень: Підручник / М.І. Пилипчук, А.С. Григорєв, В.В. Шостак. – К.: Знання, 2007. – 270 с.
29. Підгаєцький В. Основи теорії та методології джерелознавства з історії України ХХ століття / В.В. Підгаєцький. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського ун-ту, 2001. – 392 с.
30. Про А. Дванадцять уроков по истории / Пер. Ю.В. Ткаченко; А Про. – М.: Российск. гос. гуманит. ун-т, 2000. – 336 с.
31. Путівник по фондах Відділу рукописів Інституту літератури / Відповідальні редактори С. А. Гальченко, М. Г. Жулинський. – Київ : Спадщина, 1999. – 864 с.
32. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 116 с.
33. Рікер П. Історія і істина / Пер. В. Шовкуна. – К.: Видавничий дім „КМ Академія”, 2001. – 396 с.
34. Романюк М.М. Загальна і спеціальна бібліографія: Навч. посібн. Для студентів „Видавнича справа і редагування”. – 2-е вид. / М.М. Романюк. – Львів: Світ, 2003. – 96 с.
35. Святець Ю. Кліометрика. Ч. 2: Формально-кількісні та математично-статистичні методи. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетровського ун-ту, 2003. – 384 с.
36. Сиденко В.М. Основы научных исследований / В.М. Сидоренко, И.М. Грушко. – Харків: Вища школа, 2002. – 200 с.
37. Сурмі Ю. Майстерня вченого: Підручн. для науковця / Ю Сурмі. – К.: НМЦ „Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні”, 2006. – 302 с.
38. Уайт Х. Метаистория: Историческое воображение в Европе XIX века / Пер. с англ.; Хейден Уайт. – Екатеринбург: Изд-во Уральського ун-та, 2002. – 528 с.
39. Українські ресурси мережі Інтернет: громадсько-політичні центри / Укл. Ю. Шайгородський. – К.: Укр. центр політ. менеджменту, 2003. – 296 с.
40. Хаттон П. История как искусство памяти /Пер. с англ.; Патрик Хаттон. – СПб.: Изд-во «Владимир Даль», 2004. – 424 с.
41. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України : Путівник / Державний комітет архівів України. Центральний державний архів музей літератури і мистецтва України. – Київ, 2003.– Вип.1. – 486 с.

42. Центральный державный историчний архів України, м. Львів. Путівник / [упоряд. : О. Гневищева, У. Єдлінська, У. Кришталович та ін.; Центральный державный историчний архів України, м. Львів, Державний архів у м. Перемишлі.] 2-е вид. – Львів – Перемишль, 2003. – 492 с.
43. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень / Г.С. Цехмістрова. – К.: Слово, 2003. – 240 с.
44. Чтение: новые аспекты исследования // НЛО. - № 102, 2010 / режим доступу: <http://magazines.russ.ru/nlo/2010/102/>
45. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 3-є вид., стер. / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 295 с.
46. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки: Учебно-метод. пособие / Пер. с итал. – М.: Книжный Дом „Университет”, 2003. – 240 с.
47. Як правильно оформити дисертацію та документи атестаційної справи: Зб. норм. док. з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / Упоряд. Ю.І. Церков. – К.: Толока, 2004. – 79 с.
48. Яковенко Н. Одна Клію – дві історії // Критика. – 2002. - № 12 (62)
49. Яковенко Н. Вступ до історії / Н. Яковенко. – К.: Критика, 2007. – 375 с.